

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji**

Warszawa, dnia 03 lutego 2011 r.

P/10/049
KGP-4101-07-04/2010

**Zarząd
ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA
ul. Elektryczna 5
07-401 Ostrołęka**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (zwanej dalej *ustawą o NIK*), Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA³, kontrolę pt: „*Tworzenie i utrzymywanie zapasów paliw przez elektrownie i elektrociepłownie*”.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 21 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Zarządowi ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Spółki związane z tworzeniem i utrzymywaniem zapasów paliw w latach: 2009 r. – 3 kwartały 2010 r. W tym okresie Spółka utrzymywała zapasy węgla energetycznego w wysokościach przekraczających minimalny wymagany poziom⁴ średnio w 2009 r. o 111,4% i o 45,5% w okresie styczeń–wrzesień 2010 r. Najniższy poziom zapasów węgla energetycznego (w stosunku do wielkości normatywnej) odnotowano w styczniu 2010 r., gdy przewyższał on poziom wymagany o 4,8% (tj. o ok. 2–dniowe zużycie w tym miesiącu), natomiast najwyższe przekroczenie wystąpiło w maju 2009 r., osiągając 327,2% poziomu zapasów wymaganego w tym miesiącu (tj. ok. 74–dniowe zużycie w tym miesiącu). Redukcja poziomu zapasów węgla w styczniu

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

³ Dalej: Elektrownia lub Spółka.

⁴ Określony w § 2 i § 3 *rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych* (Dz. U. Nr 39, poz. 338, ze zm.); dalej: rozporządzenie.

2010 r. z poziomu [...] ⁵ ton do [...] ⁶ ton była wynikiem ograniczenia zakupów i wzrostu zużycia ponad poziom średni, przy czym ten drugi czynnik miał charakter sezonowy. Natomiast zapasy oleju opałowego w badanym okresie wahały się średnio od 421,5% do 854% poziomu wymaganego rozporządzeniem.

Spółka podjęła działania zmierzające do redukcji nadmiernych zapasów węgla kamiennego energetycznego. Wartość bilansowa zapasów paliw w Spółce na koniec września 2010 r. zmniejszyła się o 47,6% w stosunku do 2009 r. i o 33,4% w stosunku do roku 2008. W strukturze zapasów paliw w latach 2008 – 2010 (3 kw.) ok. 94,3 – 96,9% stanowiły zapasy węgla energetycznego. W związku z przyjętymi w Spółce zasadami rachunku kosztów nie można było ustalić wszystkich kosztów pośrednich ponoszonych w związku z tworzeniem i utrzymywaniem zapasów paliw.

W procesie produkcji energii elektrycznej i ciepła Spółka wykorzystywała także biomasę, w tym biomasę pochodzenia rolniczego. W kontrolowanym okresie faktyczne zużycie biomasy w tonach w relacji do faktycznego zużycia węgla kamiennego w tonach wahało się w poszczególnych miesiącach w przedziale od 11,6% do 23,3%. Zapasy biomasy, których poziom nie jest regulowany rozporządzeniem, kształtowały się na średnim poziomie ok. 22-dniowego zużycia faktycznego tego paliwa, przy czym najniższy poziom tych zapasów równy ok. 12-dniowemu zużyciu odnotowano w listopadzie 2009 r., natomiast najwyższy poziom, równy ok. 30-dniowemu zużyciu, wystąpił w styczniu 2010 r.

W kontrolowanym okresie Spółka korzystała z dostaw 3 krajowych producentów węgla i jednej firmy pośredniczącej, dostarczającej węgiel produkcji rosyjskiej, a także 27 dostawców biomasy. W relacjach z dostawcami Spółka poprzez zawarte umowy zabezpieczyła wykonanie dostaw przez kontrahentów, jednocześnie wprowadzając do umów kary umowne z tytułu niedostarczenia ich w zakontraktowanej ilości. W umowach z dostawcami szczegółowo określano także parametry jakościowe dostarczanych paliw, procedury ich kontroli i sposób postępowania w przypadku rozbieżności między parametrami rzeczywistymi i deklarowanymi przez dostawcę. Jakość dostarczonego paliwa kontrolowano, stosując obowiązujące w Elektrowni procedury, zgodnie z którymi podstawą ustalania jakości paliwa były wyniki analiz chemicznych.

W badanym okresie Urząd Regulacji Energetyki (dalej: URE) przeprowadził w Spółce

⁵ Informacja wyłączona przez NIK na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), w związku z art. 11 ust.4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.). Wyłączenia dokonano ze względu na ochronę interesu podmiotu gospodarczego – tajemnica przedsiębiorstwa.

⁶ J.w.

8 badań ankietowych dotyczących poziomu utrzymywanych zapasów paliw. Badania te polegały na zebraniu danych przekazanych przez Elektrownię, bez przeprowadzenia czynności kontrolnych w przedsiębiorstwie. Spółka przekazywała dane na żądany dzień w terminach, przy czym podawała stan zapasu na godzinę 0⁰⁰ wskazanego dnia, dla porównywania go z wymaganym na ten czas limitem. W 6-ciu przypadkach Spółka podawała dane wstępne o stanie zapasów paliw, nie zaznaczając tej informacji w korespondencji do URE, których nie prostowała ani bezpośrednio po sporządzeniu rozliczeń miesięcznych, ani po otrzymaniu z URE do akceptacji protokołów kontroli opartych o ww. badania ankietowe. Skala rozbieżności podanych danych z danymi ostatecznymi Spółki na przykładzie 2009 r. wahała się od zawyżenia podanych liczb o zapasie węgla np. w lipcu o [...] ⁷ ton, tj. o 5,36% do zaniżenia np. w listopadzie o [...] ⁸ ton, tj. o 5,02%. Ww. rozbieżności nie miały znaczenia dla wypełnienia obowiązku utrzymywania odpowiednich zapasów paliw w kontrolowanych okresach. Na poprawę działań Spółki w tym zakresie wskazuje jednak fakt, że w ostatnich dwóch kontrolach, tj. dotyczących poziomu zapasów paliw wg stanu na dzień 1 lipca 2010 r. i 1 września 2010 r., zostały podane dane zgodne z danymi ostatecznymi.

Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza uwag do ustalonych w Spółce zasad oraz warunków składowania zapasów paliw oraz wypełnienia przez Spółkę wymogów rozporządzenia⁹ w tym zakresie. Zasady gospodarki węglem w Spółce, w tym wymagania w zakresie bhp i p.poż., określa szczegółowo instrukcja wewnętrzna. Składowiska paliw Spółki znajdują się na terenie zamkniętym, strzeżonym i oświetlonym dla zapewnienia bezpiecznego składowania i wykonywania prac w nocy. Ich pojemność umożliwia składowanie zapasów paliw w ilości wymaganej rozporządzeniem, a lokalizacja umożliwia składowanie i pobieranie węgla w sposób ciągły w okresie całego roku. Wody opadowe z terenu składowiska kierowane są do kanalizacji przemysłowo-deszczowej, a następnie oczyszczane mechanicznie z zawiesiny razem z innymi ściekami przemysłowo-deszczowymi.

Sytuacja ekonomiczna Spółki w badanym okresie, w stosunku do roku bazowego (2008) ulegała stałej poprawie. Wynik finansowy netto w 2009 r. wzrósł o 86% w stosunku do zrealizowanego w roku poprzednim, a jego poziom zrealizowany za 9 miesięcy 2010 r. wskazuje na wzrost w relacji do 2009 r. Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów wykazuje trend wzrostowy z poziomu 8,3% w 2008 r., poprzez 11,8% w 2009 r. i 15,5% wg stanu na koniec III kw. 2010 r. Istotna jest także korzystna dynamika relacji przychodów do kosztów, która w 2008 r. wynosiła 109%, w 2009 r. 113,3%, a wg stanu na koniec III kw.

⁷ J.w.

⁸ J.w.

⁹ Określonych w § 4 rozporządzenia.

2010 r. osiągnęła 118,3%. Przedstawione dane wskazują na dobrą sytuację ekonomiczną Spółki, co stanowi również czynnik zabezpieczenia prawidłowego wywiązywania się Elektrowni z zadań nakładanych przez podmiot odpowiedzialny za system energetyczny kraju.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, na podstawie art. 60 ust. 2 *ustawy o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o uzupełnianie – w wymagającej tego sytuacji – przekazywanych do URE informacji o stanie zapasów paliw o informację dodatkową, opisującą nieostateczny charakter przekazywanych danych.

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Zarządu Energa Elektrownie Ostrołęka SA o przekazanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Zarządowi Spółki prawo zgłoszenia do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

Dyrektor
Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

(-) Andrzej Otrębski